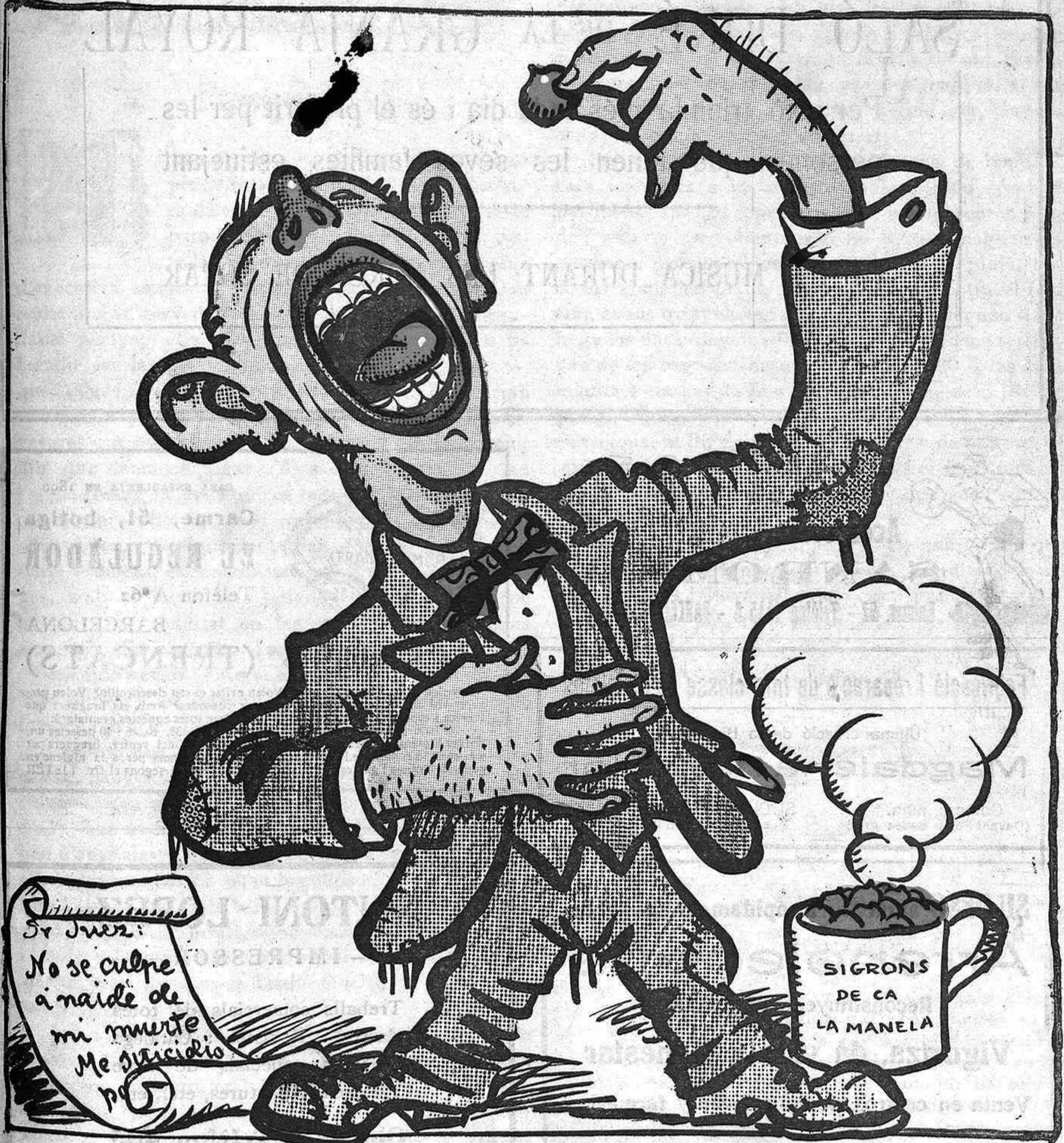


Barcelona 22 d'agost de 1924

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVII Número 2372 15 cèntims — Atrassats, 30



SUICIDI MODERN ESTIL

—Què morfina, ni bales, ni punyalades!... Un cigronet,
i aul a explicar-ho a Sant Pere!

El veritable restaurant de tipu comercial, amb servei Ràpid, Selecte i Econòmic ha sapigut crear-lo el

SALÓ DORÉ DE LA GRANJA ROYAL

Per això triomfa més cada dia i és el preferit per les persones que tenen les seves famílies estiuejant

HI HA MUSICA DURANT LES HORES DE SOPAR



BICICLETES
Motos
Accesoris i Sports
SANROMA
Balmaes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

Fabricació i reparació de tota classe de Bicicletes

Última creació de la Bicicleta

Magdalena i Teixidor

Comerç, núm. 1
(Davant Palau Belles Arts)

SUCURSAL: Carrer Calàbria
(Xamfrà Creu Coberta)



CASA ESTABLERTA EN 1890

Carme, 51, botiga
EL REGULADOR

Telèfon A 62

BARCELONA

HERNIATS (TRENCA TS)

Voleu curar-vos les hèrniats? Voleu evitar el seu desenrotlló? Voleu prevenir-vos dels seus perills? Voleu anar còmodes? Amb els braguers que fabrica l'especialista PERE SIMON obtindreu totes aquestes aventatges.

Hi ha braguers de 5, 10, 12, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 i 50 pessetes un. Falxes higièniques per a evitar l'abort i dilatació del ventre. Braguers per a la curació radical de les criatures. Objectes de goma per a la higiene en general. Cotons i gasses per a la curació de ferides segons el Dr. LISTER

SU PESO augmentarà ràpidamente tomando
Arrenolecitina

Reconstituyente granulado

Vigoriza, da vida y bienestar

Venta en centros de especificos y farmacias

DEPOSITO: Conde del Asalto n.º 68, Farmacia

ANTONI LOPEZ

— IMPRESSOR —

Treballs comercials de totes classes : Revistes : Catàlegs Edicions especials de luxe Talonaris : Factures, etc., etc.

Olm, 8 : Telèfon 4115

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5



Fresqueta

Hi han paraules catalanes que tenen una precisió extraordinària. Avui, la paraula exacta, en mig de l'agost, és la paraula fresqueta. Dir «fresco» en castellà, és no dir res, perquè sembla d'excessiva sonoritat per al ventijol refrescant d'un agost plujós, però dir «fresqueta», és dir tota l'agradable manyaguera d'una tardor inesperada que ha invadit en les severitats estivals. «Hacer fresco», queda dur i hivernal. Fer fresqueta queda istiu amb nits que no permeten estar-se gaire a la serena, capvespres que obliguen a cercar *echarpes* i abrics d'istiu, llits que demanen alguna flassadeta, cantis que fan l'aigua fresca, balcons que es tanquen, baf de la terra remullada, verds tendres, gramòfons que semblen allunyar-se, vanos que descansen, animals que passen sense brumera, excursionistes amb motxiles més plenes, amb el jersei i la bufanda, termòmetres que inicien una humilitat en les seves columnes abans arrogants. Fa fresqueta. I som a l'agost.

Els que venen i els que escriuen de Puigcerdà, de Viladrau, de Camprodón, de tots els Montsenys i de tots els Pirineus, tenen el mateix plany: Fa fresqueta, massa i tot, fins a convertir-se en fred. Han d'abrigar-se, han de dormir amb flassades, han de tancar els balcons, han d'anar amb compte amb les corrents d'aire, han de beure amb mesura les begudes gelades, han d'anar alerta amb les pulmonies a l'esguard. Però ells ho volen això i n'estan orgullosos de la temperatura baixa. I com més baixa millor. Que els de Camprodón tenen vint graus, doncs els de Puigcerdà quinze i els de Viladrau dotze, i fins voldrien arribar a zero i a sota zero, passant-se l'istiu fent foc i posant flassades.

Jo no comparteixo la teoria de que l'istiu s'ha de passar a Nàpols o a Sevilla, i l'hivern a Moscou o a Estocolm. L'hivern amb fred, però no massa. L'istiu amb calor, però no excessiu. Res, la fresqueta màxima a l'hivern, i la fresqueta mínima a l'estiu. Aquesta és la nostra doctrina termomètrica que creiem és la doctrina de la ponderació, el seny català portat

a la meteorologia. De genis no en tenim i ens acontentem amb talents. De financers no en gastem i tenim comerciants. De mercats exteriors no ens en preocupem, contents amb els interiors. D'elegàncies no en mostrem, però ens agrada anar nets i mudats. Es el seny de la nostra tradició. Doncs amb la temperatura igual. Ni fred rus, ni calor tropical, ni sota zero, ni masses zeros a l'ombra. Terme mig, mesura, seny, fresqueta, i encara no massa.

Per això els que ponderen el descens de temperatura, manquen a la tradició catalana i no són bons patriotes. Ells, és clar, que això no ho senten i que de fresca ja en volien, però no tant. Amaguen que pateixen, però pateixen i reueguen de la pluja, com abans abominaven de la pols, criden contra el fred, com abans grinyolaven per la calda, reueguen de les begudes naturalment «fresques», com abans renegaven de les begudes naturalment calentes. A les incomoditats eternes de l'estiueig, es sumen, ara, les que porta l'agost, convertit en octubre, i quan tornin a Barcelona, al llit de sempre, als veïns de sempre, als menjars de sempre i a la temperatura coneguda, es sentiran contents com uns fills pròdigs que tornessin a la casa pairal.

I se l'estimaran més aquesta Barcelona, de la qual nosaltres no ens hem pogut moure, penedit dels estiueigs bruts i inconfortables, com aquell casat que anava a posta pels llocs nefands per a trobar més bonica i més saborosa a la dona, després de la visió de les dones desvergonyides i pansides.

PARADOX



EL CAMP

VIII

La «colonia»

Als pobles, que són mitjanament habitables a l'hivern i a la tardor, a l'estiu, ademés de les plagues de la llagosta, del mosquit, i altres, hi cau la plaga de la «colonia». La «colonia» són uns animals empeltats de senyor que venen de Barcelona. A Barcelona s'han passat l'hivern treballant. Al poble venen cada estiu a divertir-s'hi. Ja veurem després com i de quina manera es diverteixen.

L'element mascle de la «colonia» vesteix uns pantalons blancs, unes espartenyas, una americana ne-



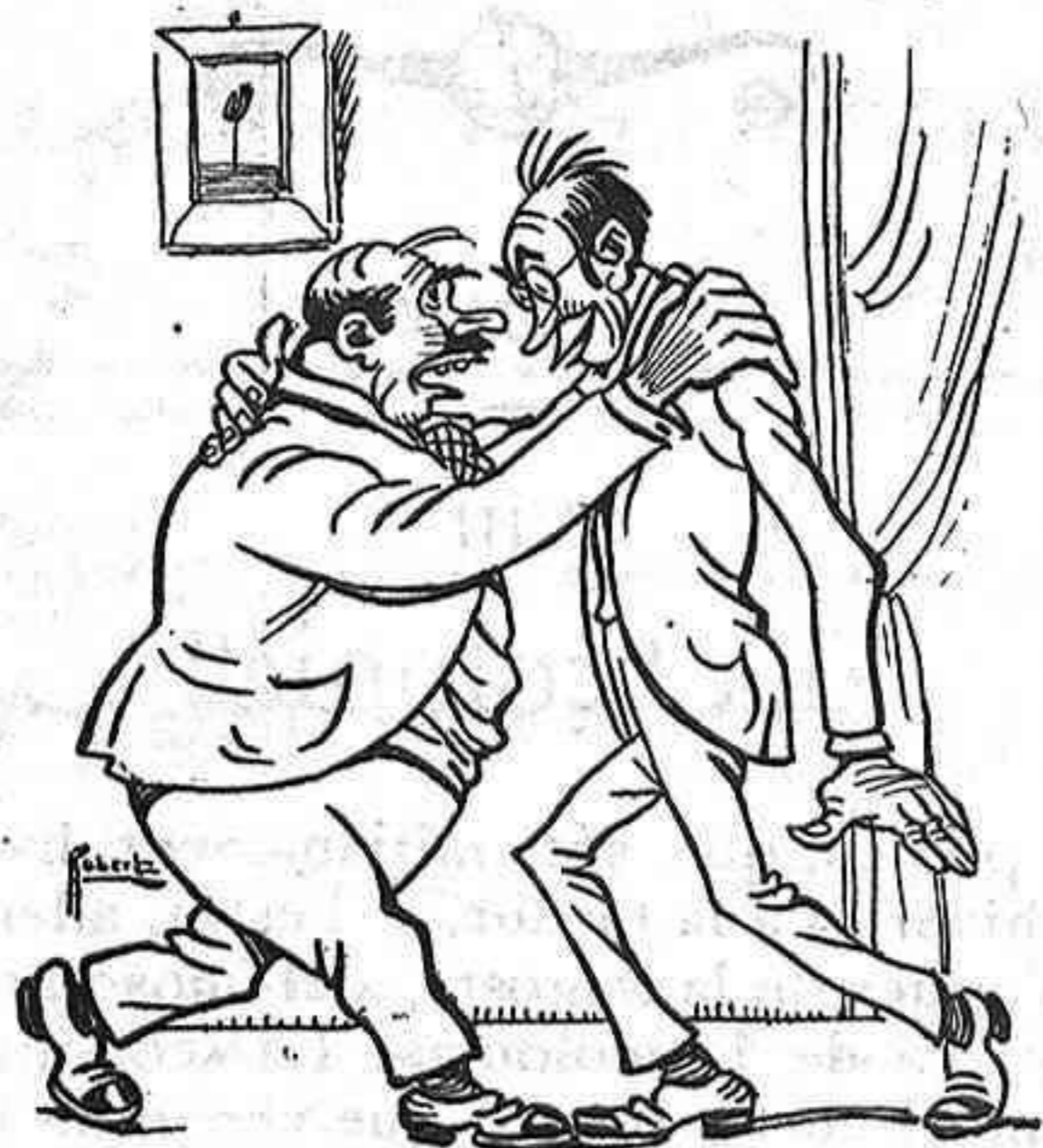
EL PESSIMISTA

—Cregui'm que tot ho veig molt negre.
—Oh, ja ja!



L'ESTIUEIG

—Que no va a Argentina aquest any?
—No, em quedo als claustres de la Catedral que és més fresc i més barato!



UN HOME FELIÇ

— Què li passa que està tan content?
— Que em vollen fer alcalde i me n'hi pogut escapar!

gra. El coll de la camisa els vessa per damunt de l'americana com una pinzellada de nata. Acostuma a no portar barret, per, així, lluir millor el cap: un cap lluent com una sabata. Intel·lectualment aquest cap no és superior a una sabata. Parla del Zamora, del Semi—o Sami, que no sé com es diu—de l'Alís, i se sap de memòria les marques dels cotxes més en boga. Parla castellà, o almenys ell es creu que allò que parla és castellà. Coneix tots els *colmos* i *xistus* de les comèdies del senyor Muñoz Seca i d'altres senyors de la categoria d'en Muñoz Seca. I és més estúpid que una motocicleta.

L'element femella resulta, si fa o no fa, tan divertit i espiritual com el mascle. Acostuma a ésser anèmic i té el pit llís com un disc de gramòfon. Ha copiat el caminar—un caminar que imita el bressol o el balancí—d'algunes actrius cinematogràfiques. Balla, balla tant que sembla empeltada de baldufa. Llegeix novel·les blanques, només que blanques, de les que amb tanta facilitat—amb massa facilitat!—publica el senyor Josep M.^a Folch i Torres. També parla en castellà, és a dir, també s'ho pensa. Si és veritat que amb el cervell d'una mosca es pot dotar de cervell a mitja dotzena de dones, tractant-se de les de la «colònia», n'hi ha per a una dotzena.

Els pobles, quiets, tranquils, a l'hivern, devenen a l'estiu llocs d'esbarjo i de diversió, ja que la «colònia» va al poble a divertir-se, a oblidar les angúnies i suors de l'hivern: la «colònia» no sua a l'estiu, sinó a l'hivern, que és quan treballa. Però com es diverteix la «colònia»? Es cosa que, malgrat tenir-nos molt intrigats, no hem pogut averiguar mai. Al poble no hi han teatres, ni cinematògrafs, ni balls, ni amb prou feines cafès. Els dissabtes, en la societat, fan ball, el diumenge a la tarda, per a variar, tornen a fer ball, i al vespre els aficionats representen algun drama del senyor Echegaray o alguna comèdia del senyor Vital Aza, que, segons contem, era un senyor que tenia molta gràcia.

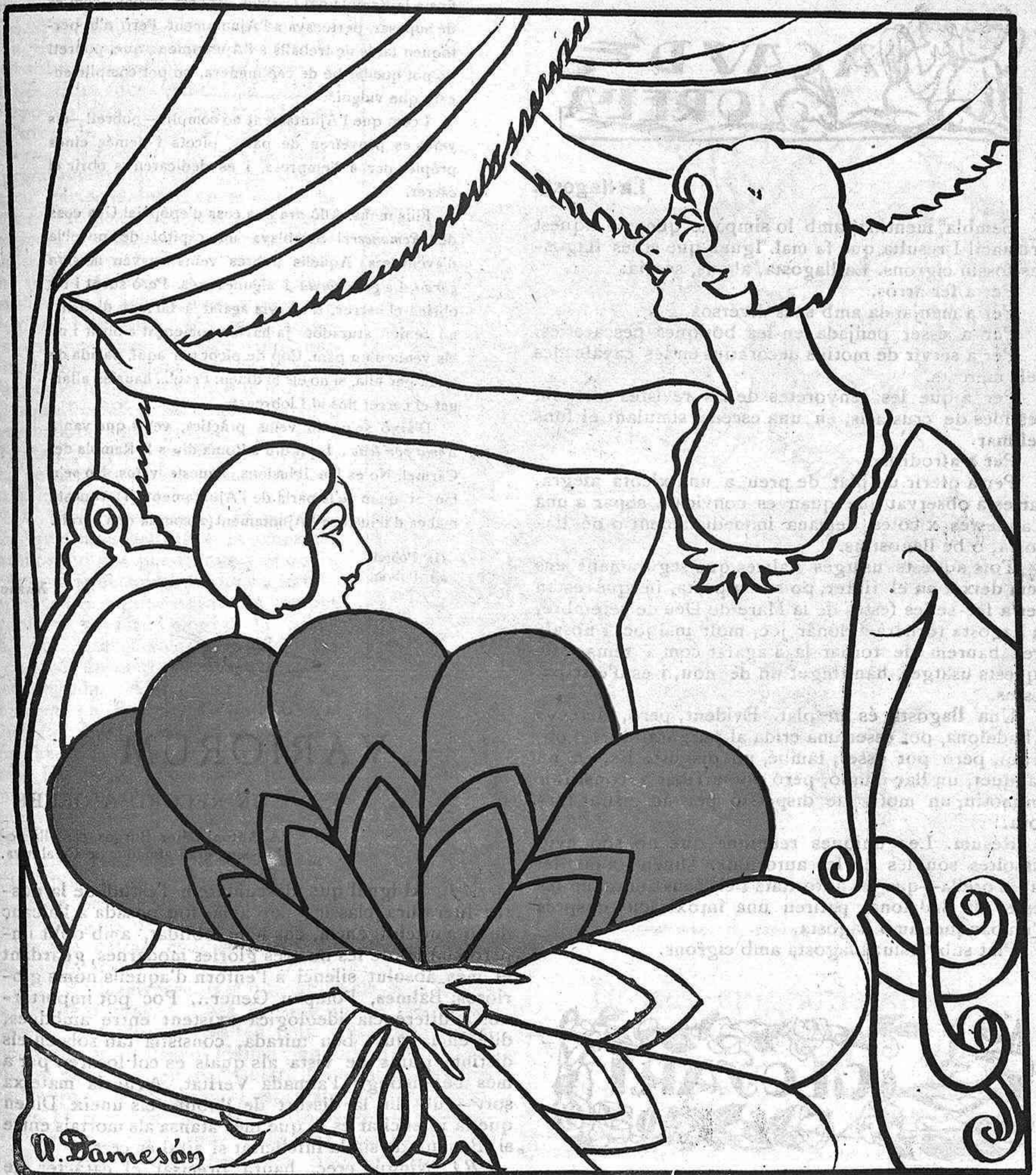
I s'ha acabat l'alegria, si és que d'això se'n pot dir alegria, que jo crec que no. Els dies feiners la «colònia» es banya a les deu del matí. De dotze a dues, s'asseu en una cadira de vímets a la porta de casa. De dues a tres, dina. De tres a cinc, dorm. De cinc a vuit torna a seure a la porta. De vuit a nou, sopa. De nou a deu, tornem-hi a seure a la porta.

I a les deu, com que ja s'ha divertit prou, la «colònia» se'n va a dormir. Se'n va a dormir perquè té son, perquè està cansada. Cansa molt passar-se les hores assegut en una cadira de vímets a la porta de casa!

A les dotze aquell poble on la gent hi ha anat a divertir-se sembla que s'hagi mort en corporació. Tot està fosc, tancat, desert. No queda ni el *sereno*. Al *sereno* també se li ha encomanat el mal de la «colònia» i se n'ha anat a dormir.

LLUÍS CAPDEVILA

Aquest número ha passat per la prè-
via censura militar



LA NOSTRA ARISTOCRÀCIA

—Y este año no vais a Calditas?

—No, este año lo pasaremos en nuestra torrecita de Santa Perpétua de la Movida!



La llagosta

Sembla^{mentida}, amb lo simpàtic que era aquest crustaci! I resulta que fa mal. Igual que si les llagostes fossin cigrons. La llagosta, abans, servia:

Per a fer arròs.

Per a menjar-la amb sucs diversos.

Per a ésser penjada en les botiques-pescateries.

Per a servir de motius decoratius en les cavalcades dels mercats.

Per a que les senyoretas de les revistes sortissin ves ides de crustacis, en una escena simulant el fons del mar.

Per a afrodisíac.

Per a oferir un plat de preu a una xicota alegre, car està observat que quan es convidava a sopar a una d'aquestes xicotes, demana immediatament o bé llagosta, o bé llagostins.

Tots aquests usatges i altres que segurament ens hem deixat en el tinter, posar a posta, perquè estan per a fer-se les festes de la Mare de Déu de setembre, la llagosta tornarà a donar joc, molt mal joc, i nosaltres haurem de tornar-la a agafar com a tema, tots aquests usatges, han tingut un de nou, i és d'estripafestes.

Una llagosta és un plat. Evident, però, almenys a Badalona, pot ésser una crida al purgant. És un obsequi, però pot ésser, també, un disgust. És, en un banquet, un llaç d'unió, però pot arribar a constituir un motiu, un motiu de dispersió per necessitat forçosa.

Resum. Les úniques reunions que no són avui dissoltes són les de les autoritats. Diuen—final del cau d'orella—que les autoritats i els seus amics, en les festes de Badalona, patiren una intoxicació després d'un banquet amb llagosta.

Plat subversiu: Llagosta amb cigrons.



ELOGI D'UNS VEINS COM CAL

Aquests veïns són de fora, o gairebé de fora. I com que lo que han fet és molt gran, expliquem-ho... i comentem-ho, que val la pena.

Veu's aquí el fet, i que se'ns permeti aquest petit esplai de prosa oficinesca: S'havia d'allargar, o perllongar—traduïm d'un diari català, el més català dels nostres diaris, escrit en castellà del que ara es parla— el carrer de Pedrell, de la barriada d'Horta,

fins a la Rambla del Carmel. Aquest treball, com és de suposar, pertocava a l'Ajuntament. Però n'hi pertocaven tants de treballs a l'Ajuntament, que, pobret! no pot quedar bé de cap manera, no pot complir encara que vulgui.

I com que l'Ajuntament no complia—pobret!—els veïns es proveïren de pales, picots i demés eines pròpies per a l'empresa, i es dedicaren a obrir el carrer.

Fills meus! Allò era una cosa d'epopeïa! Una cosa del *Romancerol*. Semblava un capítol de novel·la d'aventures. Aquells pobres veïns suaven la gota gorda. La gota gorda i algunes més. Però suant i tot obrien el carrer. Els havia agafat la fal·lera d'obrir i no tenien aturador. Ja havien començat a obrir i no els venia d'un pam. Cop de picot per aquí, palada de terra per allà, si no els hi diuen: Prou!... haurien allargat el carrer fins al Llobregat.

D'això se'n diu veïns pràctics, veïns que van a *Roma por todo*... I qui diu a Roma diu a la Rambla del Carmel. No es fan il·lusions, aquests veïns. No se'n fan ni quan se'ls parla de l'Ajuntament. (1) Aquesta manca d'il·lusions l'Ajuntament (2) com la deu agrair.

(1) Pobret!

(2) Pobret!

XARAU



VARIORUM

UN RECORD A GENER

A Antoni Sáinz Burgos, castellà nobilíssim, gran aimador de Catalunya.

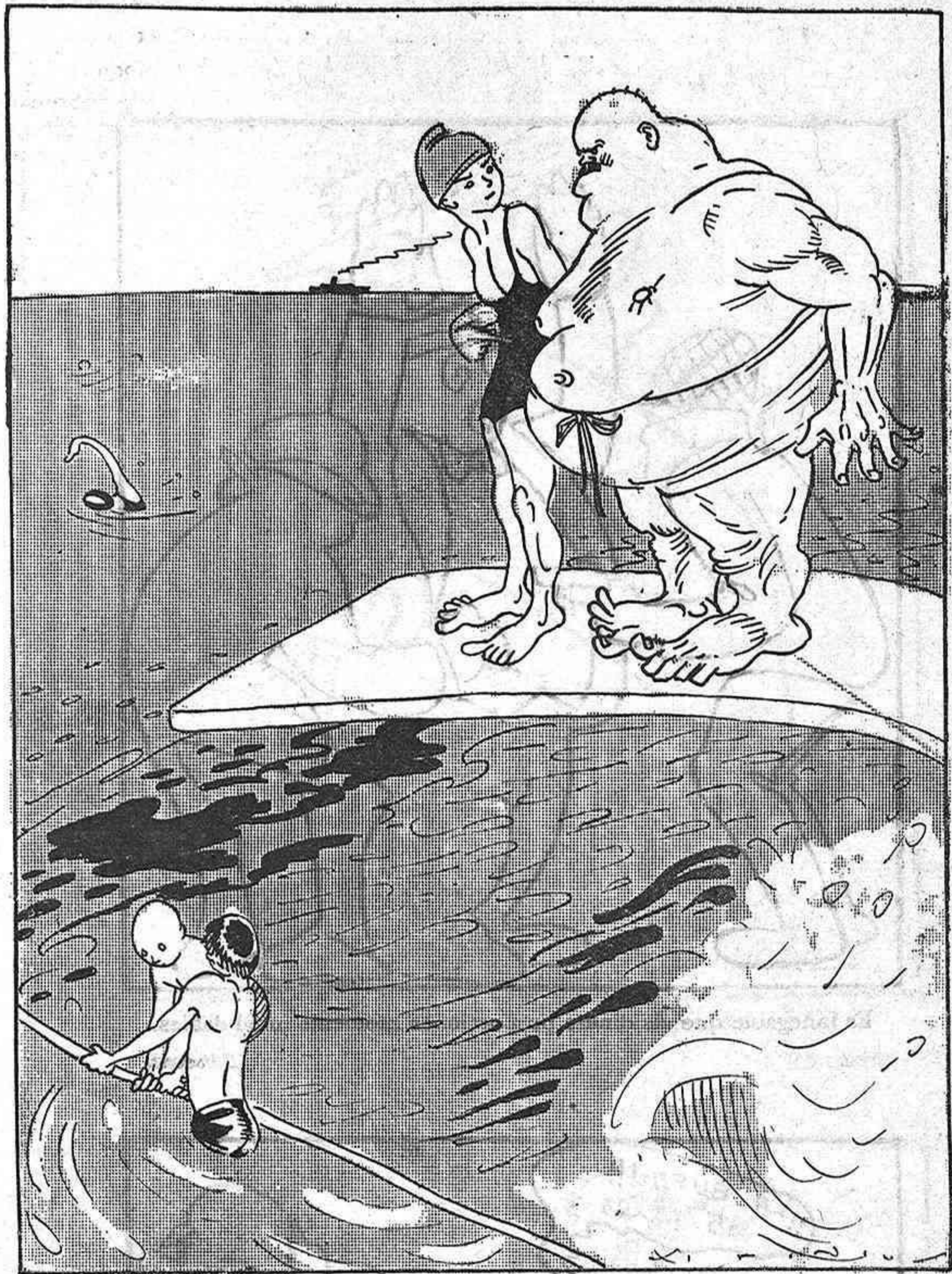
A) Al igual que descuidàrem l'estudi de la nostra literatura clàssica tan aviat fou posada a l'alcanc de tota intel·ligència, ens hem oblidat, amb oblit imperdonable, de les nostres glòries modernes, guardant el més absolut silenci a l'entorn d'aquells noms gloriosos: Balmes, Pompeu Gener... Poc pot importarnos la diferència ideològica existent entre ambdues, diferència que, ben mirada, consistia tan sols en els distints punts de vista als quals es col·locaren per a més bé distingir l'aimada Veritat. Avui la mateixa sort—vull dir la dissort de l'oblit—els uneix. Diuen que la infelicitat és la que més atansa als mortals entre si. Benaurada sia la infelicitat si aital és cert.

B) Ningú, crec, haurà precisat el caràcter de l'obra, no gaire extensa, d'en «l'eius», més bé que «Xenius». Obra d'un jove, obra d'entusiasme és tot ella. Es diria que per a la intel·ligència privilegiada de Gener, no passaren els anys. Aquell alè de joventut que son llibre *La Mort i el Diable* exhala, ben fàcil és trobar-lo a les seves obres darreres. Pompeu Gener, es prenia massa en serio el positivisme; tant per lo serio com el jovent d'avui es pren els *sports*. Qualsevol es diria que els desenganys, la pèrdua de juvenils il·lusions, no influenciaren gens a l'evolució natural de son intel·lecte. Es, potser, aquest el més

gran encís, l'únic, diria jo, de les obres d'en «Peius». L'entusiasme quasi ingenu amb que foren escrites; la fe absoluta, cega, que professava a les doctrines positivistes. Menéndez Pelayo no sapigué comprendre'l. Ses paraules de l'*Història dels Herexiarques Espanyols*, ho testimonien. I, precisament, no fóra gens difícil trobar certa analogia entre el nostre Gener i l'il·lustre polígraf santanderí. Respecte a «Clarín», ni caldrà anomenar-lo. «Clarín» tenia un cervell bastant obtús per cert, i una completa convicció de la seva pretesa superioritat; gens d'estranyar són, avui, aquelles ses crítiques bilioses, indignes d'un home de talent. Perdonades li són, però, quan hi pensem que motivaren aquell celebríssim «Caso Clarín», d'encisadora ambi-güetat. I dic *ambi-güetat*, perquè, tot llegint l'opuscle, reialment, mai sabem si Gener parla en serio o en broma.

C) Divaguem massa. I jo, que voldria que mon estil fos la consició mateixa, no puc per menys que queixar-me d'aquesta meua ploma indeixuplinada. I aquí, refusant la costum establerta, no faré l'elogi de la consició, qui per si sola s'elogia. Però la consició és cosa, per a la juventut, desconeguda. Així, difícilment la trobarem en Pompeu Gener. A son llibre *La Mort i el Diable*, ço que més hi sobra, són paraules, exemples, cites. Un petit volum *in 8.º* hi diria tant i més ben dit. Pompeu Gener, dades les seves qualitats literàries, hauria estat un gran novel·lista i un gran poeta romàntic a la manera clàssica. Vull dir no descuidant la forma. Que per ço hi reunia més dots dels necessaris, però expresant-se en sa llengua pairal, condició que precisa constatar.

D) No li retreuré jo el que edités els seus llibres en castellà o francès. Cosa és aquesta de fàcil comprensió. Les idees necessiten d'un més ample camp que el que un qualsevol idioma pugui oferir-li. No em referiré pas a cap en particular. Es a tots. Les idees sembla que cridin una parla especial i universal. Així, penso, ho compregué Gener. No essent la realització d'una aital obra cosa d'una sola intel·ligència, ni d'una generació d'intel·ligències, sinó de segles sencers, hagué d'acontentar-se amb ço que més immediatament satisfieia el seu desig. Es per ço, doncs, que demanà prestades les parles de Racine i Garcilaso, a les quals, si conservà son entusiasme, més fou perquè aquest predominà sobre la reflexió. Però mai hauria fet pàgines tan belles com expresant-se en català. La raó és òbvia; que sols amb la llengua màtria poden cantar-se els sentiments sense afectació. Treu, lector, d'aquestes premisses, que diria Nietzsche, la conclusió. I prou per ara. Que si el tema t'agrada i la lectura d'aquestes ratlles no et cansa, hi tornarem més endavant a parlar de l'oblidat Gener. — CIRO REY.



ALS BANYS

—Tira't primer tu, «papà», que faràs pujar l'aigua!

Proses epigramàtiques

MONTJUIC

Ah! no te'n adones pas, Barcelona, del que és Montjuic per a tu. Treu-li només la part superior que és la que t'enutja i Montjuic és la muntanya mare. L'os i la carn teva, oh, ciutat, és l'os i la carn d'aquesta muntanya. Montjuic fa que s'estenguin els teus arrabals construïts amb l'ossada de les seves entranyes. Però vol que li paguis tribut: Cada fill que se't mori, oh, Barcelona, el portaràs al peu mateix de la muntanya, perquè un jorn llunyà esdevingui pedra cantelluda. Mentrestant, ell vetllarà el repòs sagrat dels morts i la creixença teva, oh, Barcelona!

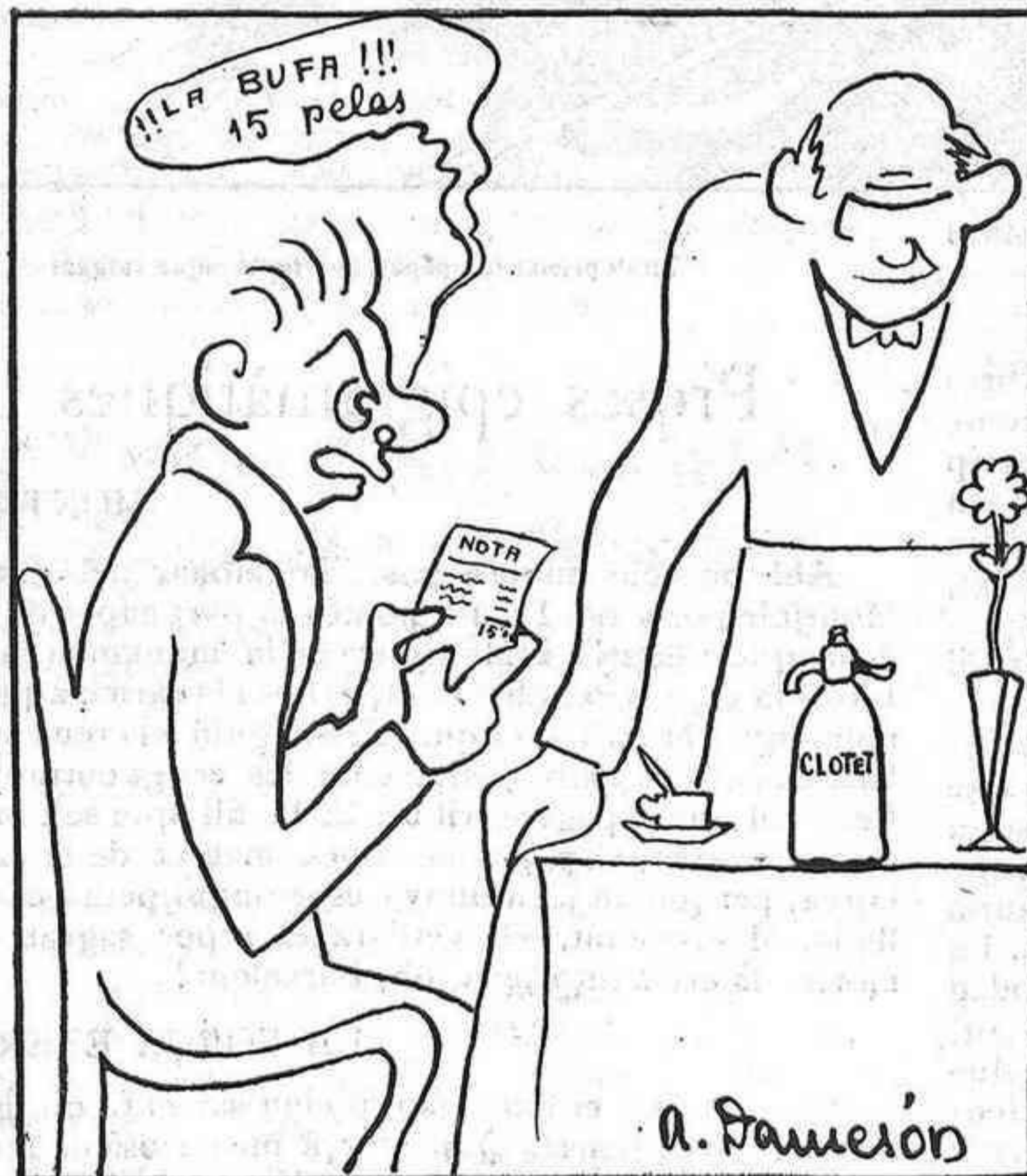
LA FORÇA ETERNA

Qui et veu créixer tan poderosament, oh, gran ciutat comtal, pensa: Quina força misteriosa deu tenir a les rels un arbre de tanta corpulència! o bé: Quina

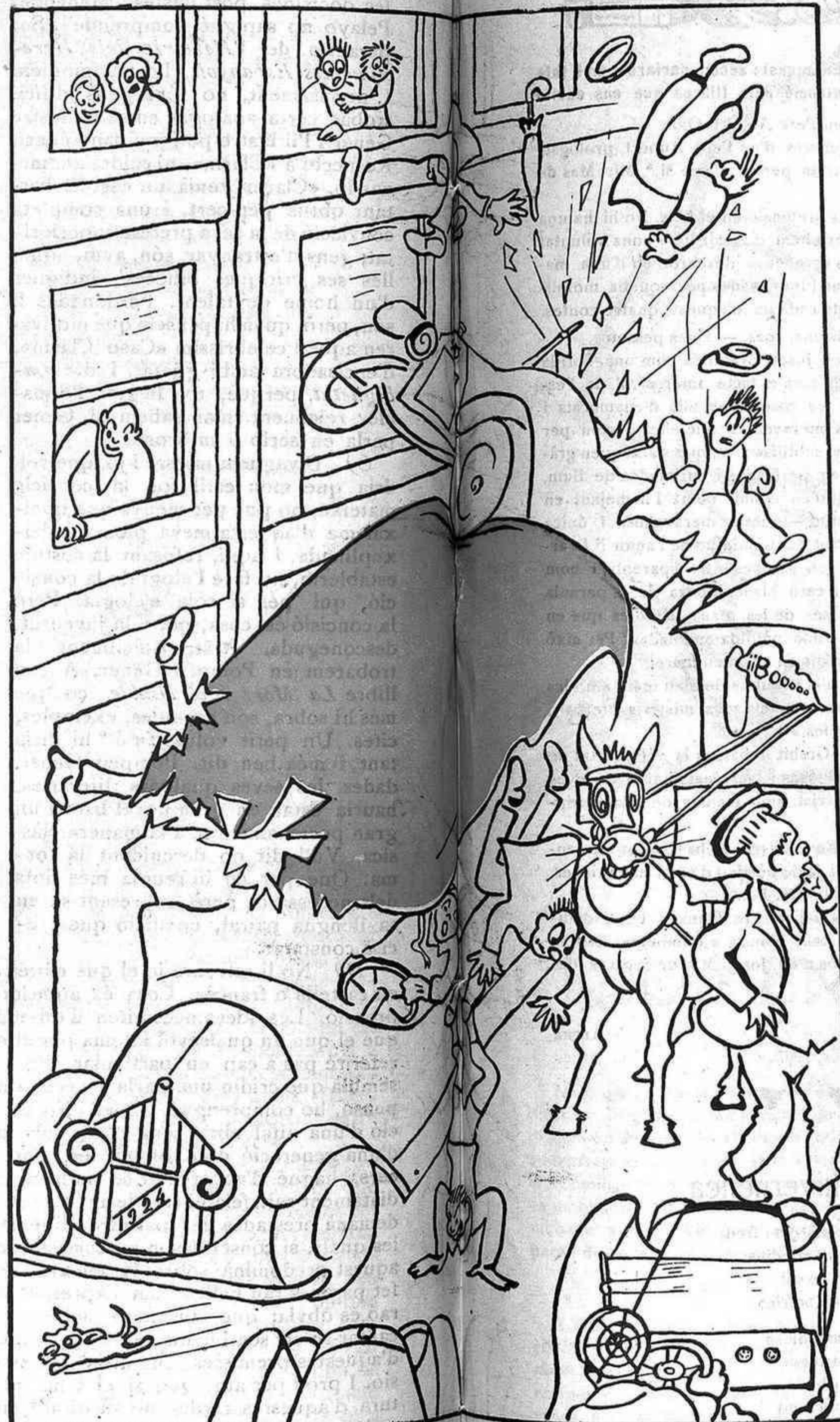
FRASES D'HOES CÈLEBRES



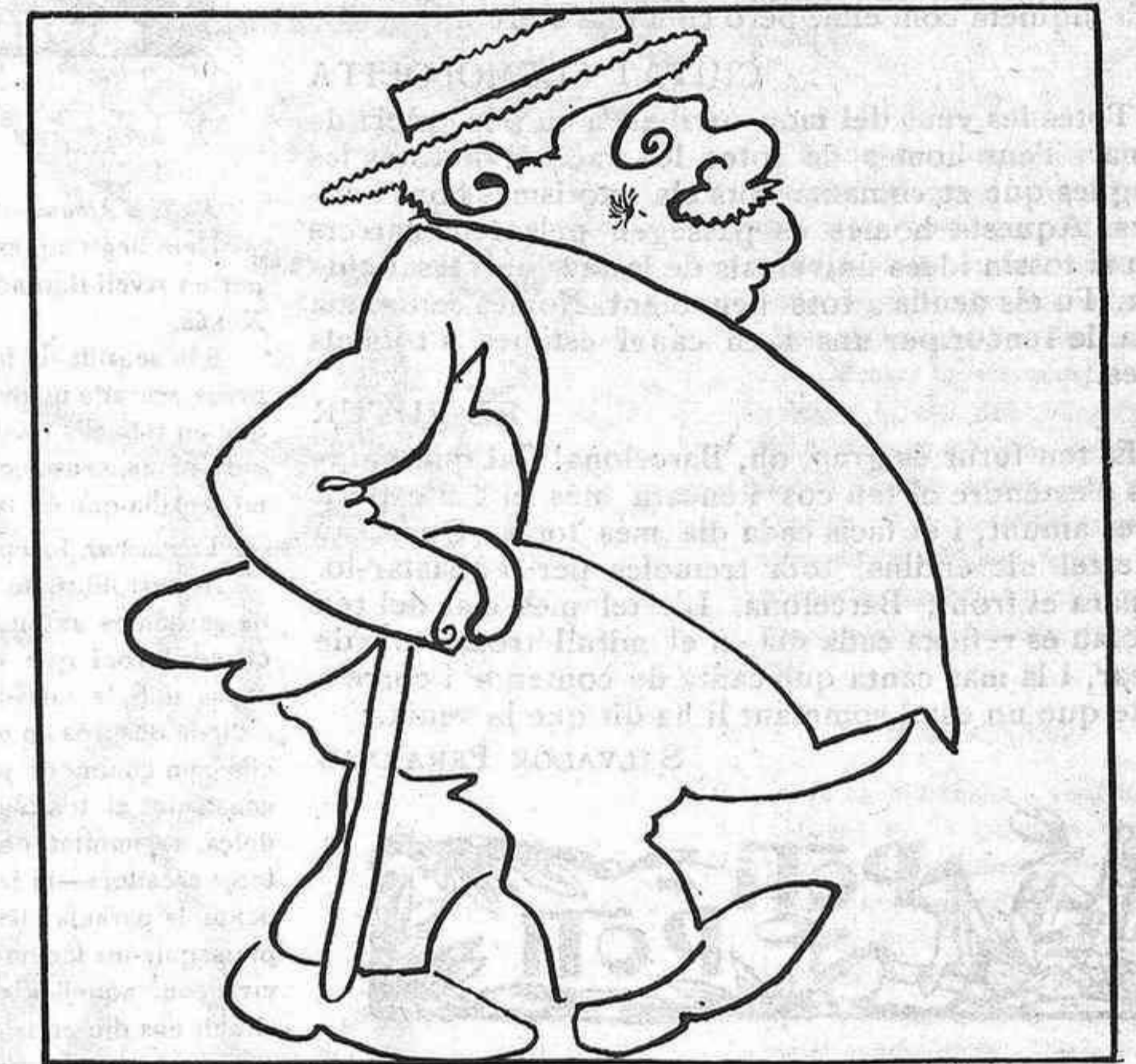
Es innegable que els diners proporcionen moments inoblidables.
(Edisson).



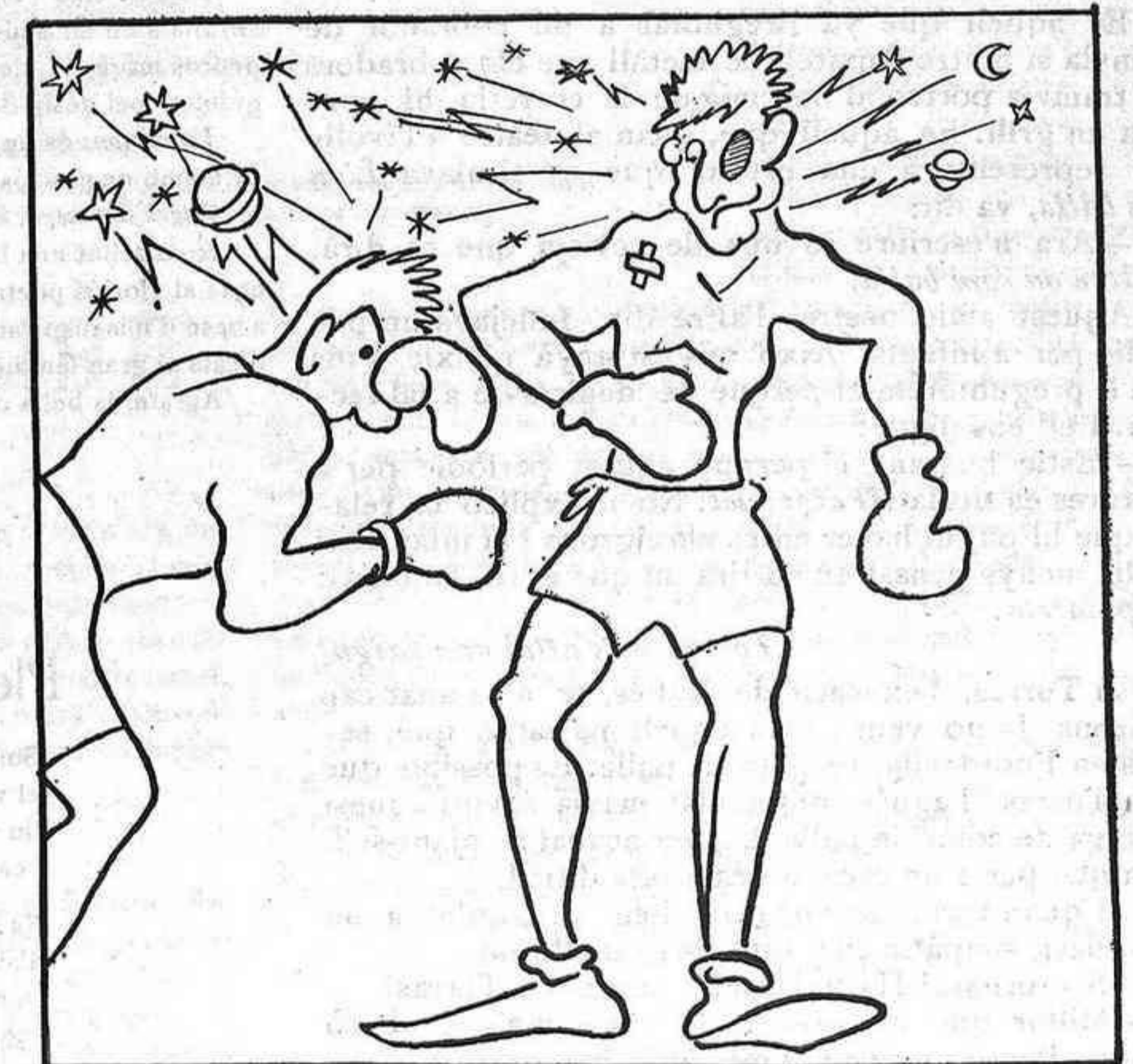
Cuidado amb les emocions fortes després de menjar.
(Salom6).



L'aspiraci6 de tot home honrat, 6s escalar les m6s altes posicions.
(Santos Dumont)



No conv6 contrariar la Naturalesa, ella sempre sap el que 6s fa.
(Bismark).



L'astronomia est6 reservada als grans esperits.
(Flammarion).

mare més forta i graciosa deu haver tingut aquesta matrona tan alta i tan gentil! I la força de tes rels i la teva mare gran és la mar. Aquesta mar anipla i sonora que t'encomana força i serenor per a lluitar i pensar i et fa inquieta com ella, però com ella eterna.

CIUTAT COSMOPOLITA

Totes les veus del món arriben a tu per gràcia de la mar. Tens homes de totes les races i de totes les llengües que et comanen tots els exotismes bons i dolents. Aquests homes es passegen pels teus carrers com si fossin idees universals de la teva universal cultura. Tu els aculls a tots benivolent. Només sents una mica de rencor per uns i en canvi estimes a tots els altres.

EL FUTUR

El teu futur és gran, oh, Barcelona! Cal que t'afanyis d'estendre el teu cos i encara més el teu esperit serres amunt, i et facis cada dia més torta. Quan cau un estel nit endins, tota tremoles per a abastar-lo. Prepara el front, Barcelona. L'estel més clar del teu cel blau es reflexa cada dia en el mirall tremoladís de la mar, i la mar canta que canta de contenta i corre a dir-te que un estel somniant li ha dit que ja venia.

SALVADOR PERARNAU



Publicacions per a infants

Aquest amic nostre és un home que té «còps amagats», que té gràcia de la bona. Així, almenys, ens ho sembla a nosaltres.

Es aquell que va preguntar a un cobrador de tramvia si dintre l'aparell de metall que els cobradores de tramvia porten al bell mig de la corretja, hi portava un grill. Es aquell que, quan al teatre «Tívoli» s'hi representava una revista que es titulava *L'ou com balla*, va dir:

—Ara n'escriuré jo una de revista que es dirà: *L'altre ou com balla*.

Aquest amic nostre, l'altre dia, fullejava un periòdic per a infants. Això ens estranyà un xic. Fins que li preguntàrem el perquè de dedicar-se a tal lectura. I ell ens digué:

—Estic buscant el perquè aquest periòdic per a criatures es titula *El cigronet*. No m'explico la relació que hi pugui haver entre els cigrons i la infantesa. El dia menys pensat en sortirà un que es titularà així: *La patateta*.

Torres mes altes han caigut

En Torras, l'ex-cacic del Vallès, se n'ha anat cap a Girona. Ja no veurà més aquell paisatge que, segons en Fontdevila, té color de palla. Es possible que si en Torras l'hagués contemplat massa sovint aquest paisatge de color de palla, hagués acabat menjant-se'l. Cosa que per a un cacic no és massa difícil.

—I quan torni de Girona?—hem preguntat a un granollerí, simpàtic com tots els granollerins.

—No tornarà! Ha pujat molt amunt en Torras!

—Millor que no tornés!—ha dit un altre.—Però tornarà. Pensa que *torres* més altes han caigut!



En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn

Fulls d'Album.—Contes d'en Pere Aubert. Olot.

Hem llegit aquests quatre contes d'en Pere Aubert, prologats per en Avelí Barnadas i il·lustrats per en Josep M.^a Mir Mas de Xexàs.

Són senzills de forma i sens pretensió en el fons. No hi ha una prosa acurada ni un estil fi, però hem d'agrair-li la bona voluntat que en tots ells trasllueix. Les escenes es desenrotllen d'una manera plana, sense complicacions i impulsades per aquella moralitat senzilla que és la finalitat de cada un d'aquests quatre contes.

Vibracions. Josep Grahit. Girona, 1924. — Dues pessetes.

Aquest llibre de proses d'en Josep Grahit és com una florida de gardènies exquisides i suaus sota el tacte amorosívol de l'escriptor gironí que sap mirar les coses amb ulls d'enamorats i copsa amb la mirada la gràcia meravellosa que elles porten per a dir-la després en notes breus, subtilíssimes, que s'aixequen gràcils com columnes jòniques, ben perfilades i auriolades de llum, construint el temple espiritual d'en Grahit, obert i flamejant en dolça solemnitat, on la inquietud—aquesta meravellosa i única força creadora—hi fa de celebrant. La inquietud de l'amor li fa ardent la paraula i les idees ragen serenes i transparents, i hom pot seguir-les fàcilment sots la carn blanca i pura de la paraula viva, com aquelles venes blavoses de les mans pàl·lides que en Grahit ens diu en la vibració «A una pàl·lida endolada». Per això aquesta inquietud amorosa li fa dir en «El meu mar»:

«El meu mar és ella. Té els ulls vellutats de blau marí, amb les seves profunditats enigmàtiques, amb els seus misteris eternals, que fan sospirar tristeses i alegries.»

En aquestes *Vibracions* d'en Grahit hi batega la vella ciutat de Girona amb els seus carrers tortuosos i escalonats i amb les seves pedres morenes de la Seu. Tot vist amb els ulls de l'amor i inquietats pel desig de l'amada.

Vibracions és un bon llibre. En J. Tharrats l'ha valorat més encara amb un graciós sonet que li fa de pòrtic i d'elogi just i sincer.

Angel Guimerà. Sardana de Planas i Font.

Hem rebut una bella sardana del mestre Planas i Font, dedicada al gloriós poeta català que tant honora a Catalunya. Es feta a base d'uns inspiradíssims versos d'en Josep M.^a de Segarra dedicats al gran Guimerà.

Agraïm la bella ofrena.

ALPHA



Plenitud hivernenca

Som al mes de març; fa fred,
el vent de llevant rondina;
llu una espurna de sol
i cau ruixim com boirina

Es la Natura, anguniosa
d'alegria i de turment,
com si li fos arribada
l'hora de l'infantament.

FREDERIC GIRONELLA



EL SENYOR BALLARÀ I EL CARRER MÉS BEN GUARNIT

—Jo he aconseguit de l'Ajuntament aquestes *peles* per al carrer més ben guarnit, però com que al meu entendre no n'hi ha cap, on aniran a parar aquestes *peles*?

TELÓ ENLAIRE

CÓMICO

Nous quadros a la revista *Ric-Ric*. Un d'ells, *Visió d'art*, dedicat a la gloriosa memòria d'en Guimerà — memòria que, diguem-ho ara que ens ve a tomb, no s'explota sinó quan s'explota amb grolleria i manca de respecte — el públic que ompla cada nit el «Cómico» reb amb grans i xardoroses ovacions. Veritablement, és un quadro resolt amb molt enginy i de gran efecte. L'altre és un ballet a base del canvi de colors, gracios i molt nou. Se'n preparen de nous. Com si aquests fossin pocs!

TIVOLI

L'amo ha sigut el tenor Cortis cantant *Tosca*, *Carmen* i *Pagliaci*. Aquest cas d'en Cortis és un dels pocs casos en que la *reclame* no perjudica a un artista. En Cortis ha resultat superior a la *reclame* feta per l'empresa. I cal repetir-ho: això passa poques vegades. Aquí els empresaris ens tenen acostumats a la «rifada» i

a l'engany. Per això es parla contínuament de la crisi teatral, i els teatres estan buïds. Per això quan arriba un empresari com en Pieri el teatre s'ompla.

TALIA

En aquest teatre hi ha debutat la companyia Alba-Bonafé amb *Los Chatos*. El simpàtic Bonafé, amb la millor bona fe del món, ha volgut obsequiar als del Paral·lel amb *Los Chatos*. Ja estan de desgràcia, ja, els del Paral·lel. Primer els van oferir allò del *Sal de Sevilla*, que ja era un regalito. Ara *Los Chatos*, que Déu n'hi dóni Potser que els hi donessin també aquella ermosura que es diu *Diego Montes*?

PER A ACABAR

Ja es comencen a sapiguer notícies de la propera temporada. Sonen noms d'autors, d'actors, d'actrius... Veu's aquí lo que nosaltres sabem: Al «Victoria» hi va en Pepe Viñas que no s'ha deixat temptar pels madrilenys. Debutarà amb *La Mazurca azul*, opereta vienesa de Franz Lehar, traduïda per en Romero i en Fernández Shaw. Després tocarà el torn a una altra opereta, aquesta d'en Giralt i en Capdevila: *Dolly*, original d'un music nou a Espanya que mourà molt rebombori. Al «Nuevo» sembla que estaran ben servits: *La Gaviota*, d'en Millán i l'«Amichatis», i *Los*

remeros del Volga que no sabem de qui és, però que en sentim parlar amb molt d'entusiasme, sobretot an en Gorgé que serà pel qui es farà la festa. Hi ha, encara, una altra opereta: *El Favorito*, del mestre Stolz, l'autor de *La Condesa de Montmartre*, que no sabem per qui serà, però que no serà per qui la vulgui. *La máscara del amor* és una sarçuela que en Lluís Capdevila destina al «Tívoli». *El primo de Batavia* és una opereta en tres actes que també veurem aquest any a Barcelona. I que, segons sembla, aplaudirem.

A l'«Apolo» sembla que hi anirà la companyia d'en Lluís Calvo. Però també es diu si hi tornarà en Rojas amb els seus melodrames. Al «Cómico» hi haurà *cine* i atraccions. I al «Novedades»?

Al Teatre Català «Romea» sembla que aquest any faran grans coses. Hi haurà un cicle de conferències que aniran a càrrec de lo milloret de la nostra terra... i de fora de la nostra terra. Per ara, com a conferenciants, sonen els noms d'en Pirandello i del nostre Rusiñol. S'estrenaran obres d'autors d'aquells que omplen el teatre de glòria i de diners, d'autors que tenen un nom i un prestigi de debò: Pous i Pagés, Avelí Artís, Ignasi Iglesias i altres.

Que així sigui!

Bon



NOTES D'ESTIU

Per manca de les subvencions acostumades, no s'han pogut fer les festes populars de la Plaça Nova, que és cau de vella, dedicades a Sant Roc; i és de dol-dre perquè constitueixen una de les poques notes típiques que ens resten de Barcelona.

Naturalment que, no havent-hi festes, no hi hagut cartell anunciador de les mateixes, i no havent-hi cartell, el pintor de Sant Roc, el simpàtic Antonet Rigau, no ha pogut lluir la seva gràcia retrospectiva característica.

Què hi farem! la vida de l'art està plena d'entrebancs, jo no dubto pas de que en Rigau és un artista destinat a fer-se un cartell, sense comptar els molts que porta pintats per a la Plaça Nova.

*Ja veureu com l'any vinent
es lluirà de valent.*

*
**

En canvi, en Ramon Teixé ha tingut la sort de projectar i dirigir la decoració del carrer de Julià Romea, amb motiu de la festa major de Gràcia, penjant-hi unes

garlandes de flors i fulles fetes d'encenalls, que donaven la gran castanya. A l'entrada i a la sortida del carrer hi féu aixecar uns arcs istil Imperi d'allò més airosos, acreditant-se d'artista d'enginy i de bon gust, i, sobretot, d'home econòmic, perquè els encenalls és una de les poques coses que encara no han pujat de preu, eil! que jo ho sàpiga!

Això de que els artistes prenguin part activa en les festes de barri m'agrada força, car és portar-lo pel camí de la cultura. Si en Rigau i en Teixé tinguessin imitadors què en veuríem de coses boniques pels carrers!

*
**

L'Octavi Bianqui es prepara per a anar a Madrid a donar el cop.

I em penso que el donarà, perquè hi portarà una colla de teles asturianes i mallorquines que es donen patecades. Val a dir-ho, unes i altres són boniques perquè sí i serven l'esperit dels llocs on foren pintades: melangia, grisors, serenitat són les característiques dels paisatges que en Bianqui ha dut d'Astúries: llum, força, color a vessar distingeixen d'aquestes les pintures de l'Illa Daurada.

O jo no sé el què em pesco, o en Bianqui a Madrid farà tronar i ploure; un tronar i ploure que ressonarà a Barcelona.

*
**

Ens pocs dies he llegit la convocatòria de no sé quants concursos artístics, en els quals s'oferien pre-



ENTRE CAÇADORS

—Però, vol dir que ja ens deixaran matar alguna cosa aquest any?
—Aquest any, senyor Paludàries, matarem el temps!

mis en metàl·lic; eren, però, aquests tan migrats, que no em puc recordar de qui els convocava.

Bé està que es pensi en obrir concursos per a estimular els artistes, mes cal pensar al fixar les quantitats ofertes com a premi, que el pa, les mongetes i els lloguers estan pels núvols i que els artistes són gent de carn i ossos.

C. ARBÓ

EL DEPORT

FUTBOL

Europa-U. S de Sans
Europa-Júpiter

El club gracienc volgué també celebrar les festes de la simpàtica barriada concertant dos partits, a jugar contra els esmentats equips.

Les actuacions de l'*Europa* han sigut ben diferents: no direm fosca del tot la del primer dia, perquè hi hagué moments brillants en que el gran joc dels propietaris del camp es posà de manifest, principalment quan aconseguí l'empat a dos *goals* buscaren amb fe la victòria que tan sols féu impossible la gran actuació dels «unionistes», que foren els que darrerament l'aconseguien al rematar en Rini un bon centre d'en Riba; però tampoc ens atrevírem a dir que fóu molt lluminosa, perquè aquella compenetració, tan remarcable entre els «graciencs», no es vegé sinó en aitals moments i en alguna que altra jugada. El cert és que en conjunt no donaren el rendiment que poden donar.

Dels de Sans cal fer-ne gran elogi per l'entusiasme que mostraren en tot moment i que els portà al triomf.

La parella Serra-Montesinos i l'Artisús, el temps que jugà, es distingiren pels de Gràcia; dels contraris foren els millors en Pedret i en Perelló. Llàstima fou que aquest jugador amb l'Alcázar, volguent-se anticipar un i altre al temps de la collita dels bolets, donguessin el trist espectacle d'apinyolar-se de mala manera, desent-se el «físic» davant de les belles donadores de la bandera del club «europeu», i que no pensaren que és temps de Festes Majors i que el tenen que lluir en envelats i festes de carrer? Homes...!

El partit jugat contra els del Poble Nou, fou altra cosa. Sortiren els «europeus» disposats a fer *goals* i quan els del *Júpiter* se'n volgueren donar compte, ja tenien quatre *tantos* encolomats. Estigueren tant «al tanto», que, malgrat els esforços dels súbdits del pare dels déus que a la segona part jugaren amb ganes de lluir-se, i consti que ho aconseguiren, no pogueren impedir que els contraris fessin un altre *goal*, marca extra de l'Alcázar.

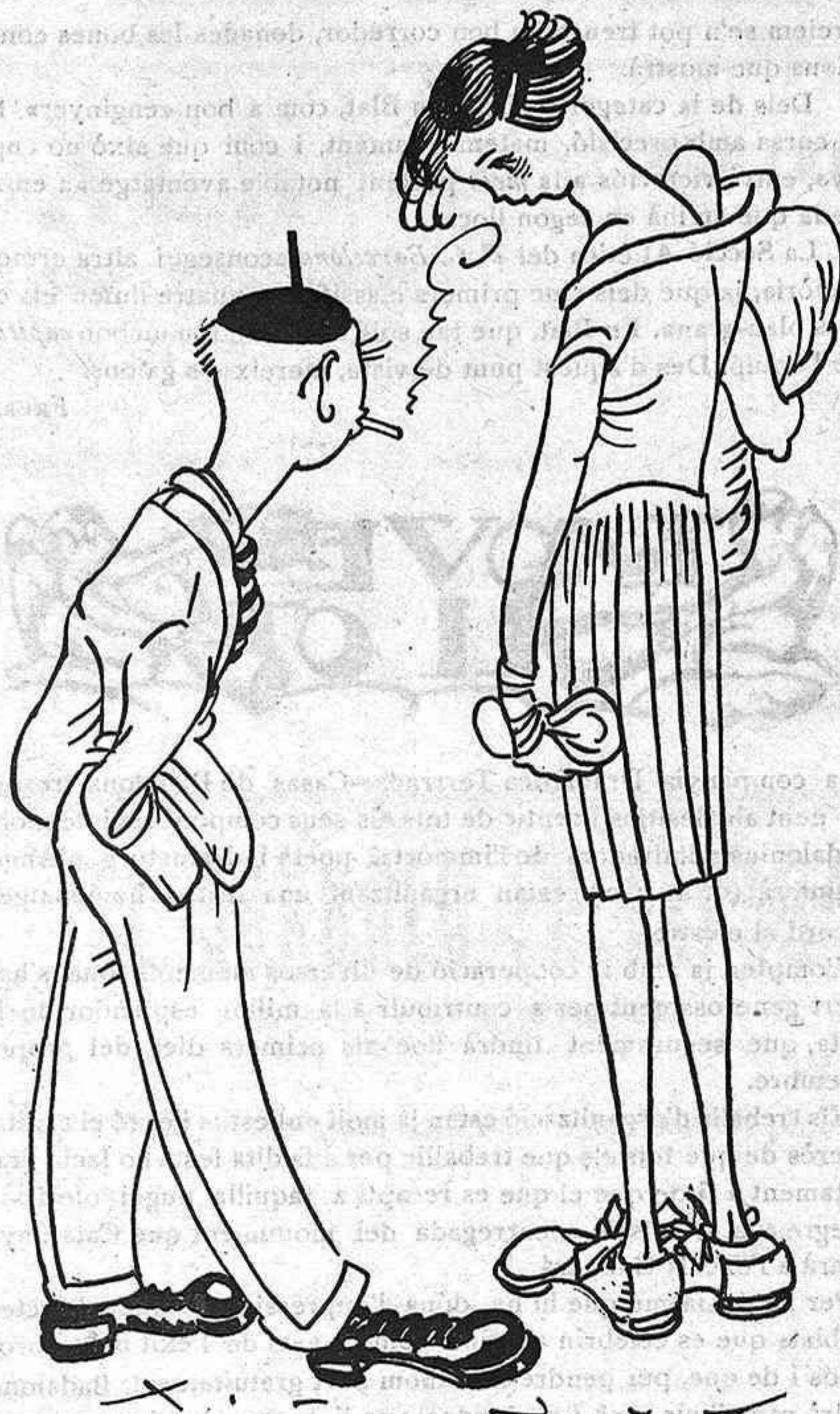
I així si en el primer partit perderen els «europeistes» la «Copa Vila», pogueren emportar-se del segon la «Copa Femina», doblement agradable per venir de mans de dona...

Els arbitratges dels senyors Villena i Lemmel, bons segons costum.

ATLETISME

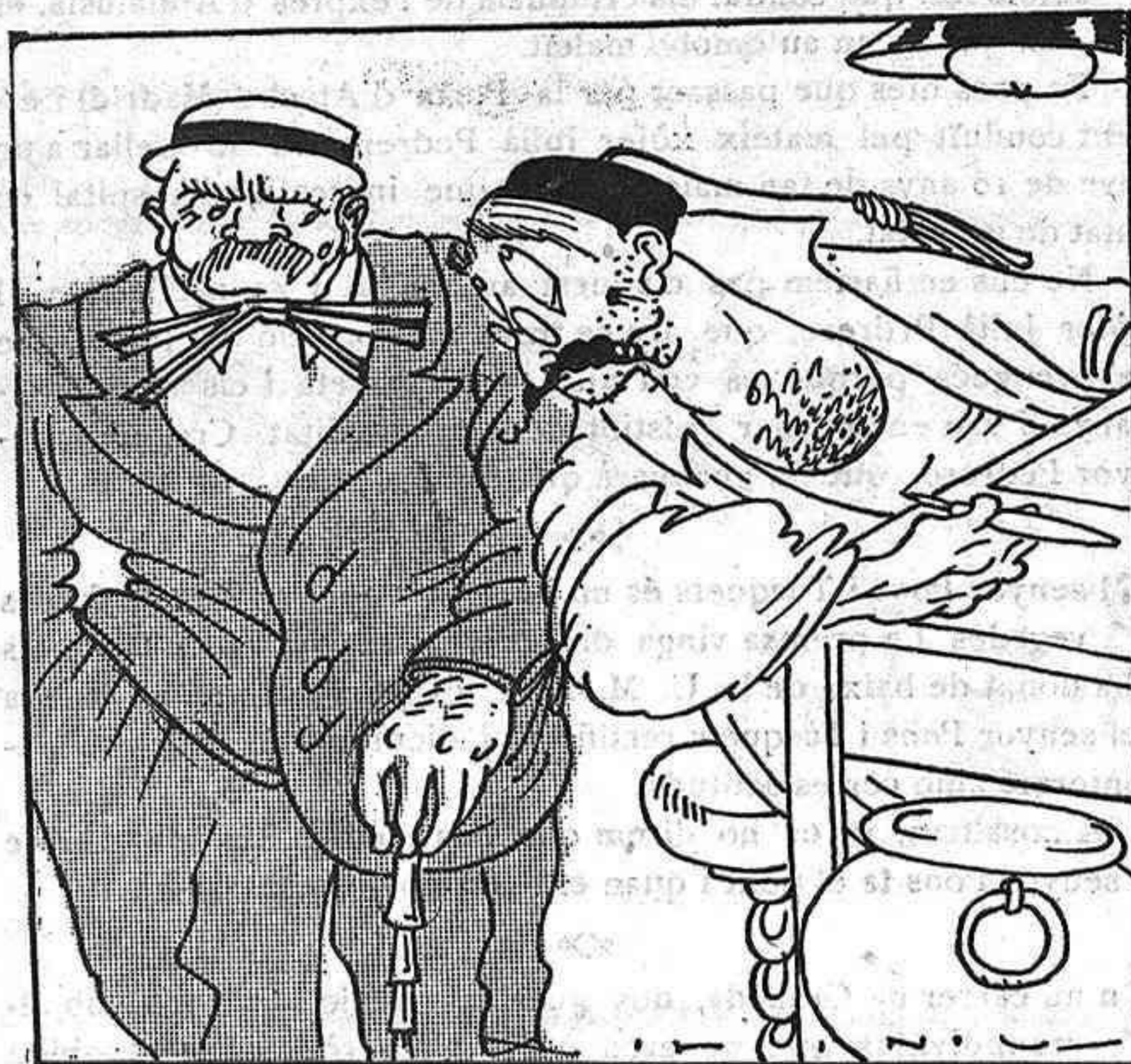
Sota la direcció de la F. d'A. organitzaren els veïns del carrer de Bonavista una cursa a peu per a nedfets i una altra de categoria lliure.

La dels que comencen fou guanyada per en Torrella, de qui



LA BONA INTENCIÓ

—M'han dit, Paquita, que festeges amb l'amo?
—I no! Si és que li festejo el regal per al dia de les nostres noces!



LA TRISTESA DEL COMPTABLE

—Vostè es queixa perquè ha d'anar a fer els càlculs a Sant Hilari... I jo que els he de fer aquí!

creiem se'n pot treure un bon corredor, donades les bones condicions que mostrà.

Dels de la categoria lliure, en Blat, com a bon «enginyer», féu la cursa amb precisió, matemàticament, i com que això no enganya, entrà victoriós a la meta portant notable aventatge an en Pineda que arribà en segon lloc.

La Secció Atlètica del F. C. Barcelona aconseguí altra ermosa victòria, ja que dels cinc primers classificats, quatre lluïen els colors blau-grana. En Blat, que tan sols és soldat, fou un bon capità... de l'equip. Des d'aquest punt de vista, mereix els galons.

FERRÀN



La companyia Dramàtica Terradas-Casas de Badalona, responnent als desitjos i sentir de tots els seus components i de molts badalonins admiradors de l'immortal poeta i dramaturg n'Angel Guimerà (q. a. c. s.), estan organitzant una festa d'homenatge i record al mestre.

Compten ja amb la cooperació de diversos elements que s'han ofert generosament per a contribuir a la millor esplendor de la festa, que segurament tindrà lloc als primers dies del proper setembre.

Els treballs d'organització estan ja molt enlestits i es té el capital interès de que tots els que treballin per a la dita festa ho facin gratuïtament a fi de que el que es recapti a taquilla pugui oferir-se íntegrament a la Comissió encarregada del monument que Catalunya alçarà a l'excels Guimerà.

Per l'entusiasme que hi ha, dona l'impressió de que els actes acoblats que es celebrin aniran acompanyats de l'èxit més sorollós i de que, per pendre-hi tothom part gratuïtament, Badalona podrà contribuir amb l'esplendor que li correspon al monument al gran Patrici Guimerà.

L'automòbil que conduí els criminals de l'expres d'Andalusia, es veu que és un automòbil maleït.

Fa pocs dies que passant per la Porta d'Atocha (Madrid) i essent conduït pel mateix xòfer Julià Pedrero, va atropellar a un jove de 16 anys de tan mala manera que ingressà a l'hospital en estat de gravetat.

No ens en fariem pas d'aquest automòbil i aconsellariem al xòfer Julià Pedrero, que ara es troba a disposició del Jutjat, que se'l vengués perquè es veu que en Navarrete i els seus companys li van encomanar l'instint de la criminalitat. Cregui'ns, senyor Pedrero, que hi guanyarà quartos.

El senyor Pons i Tusquets és un home del qual se'n parla forces vegades. La premsa vinga dir que el senyor Pons i Tusquets s'ha donat de baixa de la U. M. N. i tot seguit ve una nova nota del senyor Pons i Tusquets rectificanc i dient que ell sols està disconforme amb certes actituds.

A nosaltres, ja us ho direm que ens sembla. Ens sembla que el senyor Pons fa el pont i quan el té fet no gosa passar-hi.

En un carrer de Granada, dos guàrdies municipals, junt amb altres individus que no eren guàrdies, però tampoc es sabien guardar, s'emborratxaren i sortiren al carrer disputant que si el «Nacional» toreja millor que el «Chicuelo». No poguent-se convèncer amb paraules, intentaren convèncer's a cops de revòlver.

Per desgràcia, a causa de la borrarxera, les bales anaven de tort com ells i no es van sapiguer matar.

Fou tal l'escàndol que produïren, que un oficial del Regiment de Còrdova tingué de fer acordonar el carrer per a reduir-los.

Un pobre mestre d'estudi—que sempre estan de pega—es va escaure de passar per allí durant aquesta murga típica d'aquella gent i fou ferit per una bala d'un soldat que també es veu anava de tort que anés a tocar al pobre home de la cultura.

Han sigut condemnats a sis mesos de presó el senyor Meluque i cònsol d'Espanya, i un negociant espanyol de Montreal per l'acord pres entre el dos amb el fi d'importar al Canadà narcòtics i begudes alcohòliques procedents d'Espanya.

Ben fet!

Sempre hem estat i serem contraris d'aquestes coses. Obrariem sense cap classe de pietat contra aquests bandits que s'enriqueixen a l'esquena del vici, i també contra tots els borrarxos, del primer a l'últim.

Per fi ha aparegut ja l'orgue del P. U. P. sots el títol de *La Voz de España*.

La Voz de España, al començar de parlar, fa una veu que no ens agrada gens ni mica. Porta un article queixant-se de que un important diario de la mañana—de cuyo nombre no guenemos acordarnos—publiqui esqueles mortuòries en català i li aconsella que no ho faci. Diu que ja ho sap que aquest diario és espanyolista, però que això ho fa malament, que si s'hi nega també les hi duran de la mateixa manera en espanyol.

No trobeu que això és una mala veu? Nosaltres a aquesta *Voz de España* voldriem dir-n'hi quatre de fresques, però ara ens les callarem. Només li direm que aquell diario al ludit és el diari dels inconscients i els inconsútils, i que si ho fa en català és perquè si no ho fes així aquella esquila no la publicaria, perquè aquí encara hi ha gent seriosa que sap presindir d'aquell diario dels bacallaners com sabrà prescindir de *La Voz de España*.

Un borrarxo agredí a un home amb una agulla saquera causant-li una ferida a la mà esquerra.

Aquests diantres de borrarxos cada dia estan fent més disbarats.

Al carrer de Béjar un gos mossegà a un nen de vuit anys. Ens aconsola el pensar que els gossos aviat ja no mossegaran, perquè tot això de la mossegada dels gossos—segons sembla—ens ho arreglarà una Pepa consistorial fins avui, inconeguda que—segons sembla—es diu Navarro Perarnau, però que no té res que veure amb en Perarnau de la nostra redacció, que tampoc té res de navarro.

Això de les cases barates és un embolic que ningú l'entén; cada dia surten noves empreses, noves cooperatives i nous Ajuntaments disposats a aixecar milers de cases barates a bon preu; fins el govern ha destinat a l'abaratament de la casa no sé quants milions de pessetes; però és el cas que les cases barates no surten per enlloc.

A Barcelona que se'n fan amb compta-gotes, se'n acaba d'enllestir una que val més de cinquanta mil pessetes

Burrango! I d'això en diuen casa barata?
Que ho contin al nunci!

PIRINEU CATALÀ GUIA ITINERARI

Per **CESAR AUGUST TORRAS**

Volum I	Comarca de Camprodón, amb 100 itineraris	Ptes. 10
Volum II	Garrotxa, amb 108 itineraris	» 9
Volum III	Complent, Vallespir, Muntanyes del Canigó, Alberes, amb 155 itineraris	» 12
Volum IV	Ripollès, amb 92 itineraris	» 9
Volum V	Bergadà, Valls altes del Llobregat (agotat)	» 9
Volum VI	Comarca d'Olot, Valls superiors del Fluvià, amb 114 itineraris	» 9
Volum VII	Vall de Ribes, Altes Valls del Fraser, amb 84 itineraris	» 9
Volum VIII	Comarca del Cardener, amb 122 itineraris	» 14
Volum IX	Cerdanya, amb 135 itineraris	» 14

G O Y A

CUADROS Y DIBUJOS

BIOGRAFÍA Y EPISTOLARIO

Un tomo lujosamente impreso y encuadernado

Precio: Ptas. 50

EL BARROCO EN ESPAÑA

Por *OTTO SCHUBERT*

Edición de gran lujo encuadernada en piel

Precio: Ptas. 50

V. DE LASSERRA

EXCURSIONS CURTES

Preu: Ptes. 1

JARDINS D'ESpanya

DEGUTS AL PINZELL DE L'EMINENT ARTISTA

SANTIAGO RUSIÑOL

PREU:

Ptes. 25

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviis si no's remet, ademés 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorguen rebalxes.

L'ENVELAT DEL PASSEIG DE GRACIA



—Hi ha bona gent?
—A fora, sí. A dintre són pocs i mal avinguts!